

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

14. ČÍSLO / XXXIII. ROČNÍK

24 Kč • 1,10 €

6. DUBNA 2025

Z obsahu:

Musíme chránit všechny děti a nesmíme tolerovat jejich zneužívání

Katecheze papeže Františka při generální audienci 15. ledna 2025, Řím, aula Pavla VI.
- strana 2 -

Nová budoucnost

Zamyšlení nad liturgickými texty 5. neděle postní (cyklus C)
Bratr Amadeus
- strana 3 -

Svatý Jan Křitel de la Salle

Libor Rösner
- strana 4 -

Ženy na cestě...

- strana 6 -

Z kázání o svatém Kříži
Sv. John Henry Newman

- strana 7 -

Nejsvětější krev Páně (2)

- strana 8 -

Děková modlitba po mši svaté

- strana 9 -

Chléb svaté Zity (16)

Silvia Koscelanská
- strana 11 -

Aktuální statistiky o životě katolické církve ve světě

- strana 13 -

Svatý Jan Křitel de la Salle

Svatý Jan Křtitel de la Salle

„Šlechticem byl od narození, a ještě větším šlechticem byl svými ctnostmi,“ bylo vytesáno na jeho hrobě. Šlechticem, který se vzdal všeho ve prospěch chudých, šlechticem, který se nyní raduje po pravici Krále.

Jeho urození rodiče přivedli na svět deset dětí, on sám se narodil 30. dubna 1651. V rodné Remeši vyrůstal v atmosféře poctivě žité víry projevované i navenek. Když se později rozhodl pro zasvěcený život, nebyl ze sourozenců jediný – hned tři další, dva bratři a jedna sestra, učinili obdobný krok.

V Remeši je korunovační gotická katedrála Notre-Dame a Jan Křtitel de la Salle se v ní ve svých 15 letech už jako klerik stal kanovníkem! Cestu ke kněžství, kterou nastoupil v pařížském semináři sv. Sulpicia, mu zkomplikovala smrt rodičů, o něž přišel v letech 1671 a 1672. Musel nazpět do Remeše, postarat se jakožto nejstarší o mladší sourozence – aspoň načas, než tuto povinnost převzou jiní, kteří postupně dospějí. Bojoval přitom s myšlenkami na upuštění od duchovní dráhy, jež mu vnukali příbuzní. Hodně se na tento úmysl modlil, aby rozpoznal Boží vůli. Definitivu mu dalo osmidenní soukromé duchovní cvičení, v němž poznal, že ho Bůh volá. Poté se vrátil do semináře, kde se stejně jako doma umrtvoval, postil a kde si zkracoval spánek. Studia bohosloví uzavřel na Bílou sobotu léta Páně 1678 přijetím svátosti kněžství.

Již dříve se Jan Křtitel upjal k cíli, k němuž chtěl ve svém kněžském úsilí směřovat. Zapřičinil to kanovník bl. Nicolas Roland, zakladatel kongregace Sester Svätého Jezulátka, ženské kongregace věnující se výchově a vedení chudých dívek. Jan se s ním seznámil v roce 1672 a tehdy třicetiletý P. Roland se stal jeho duchovním vůdcem. Učil ho odpoutanosti od pozemských statků a připoutanosti k Pánu Bohu a nabádal ho, aby po vysvěcení netoužil po velké farnosti, ježto tak by neměl čas na chudé a bezprizorné děti.

Ty ležely Janovi na srdci, viděl jejich nezáviděníhodnou situaci, katastrofální nevědomost a chudobu, chtěl se jim obětovat. Už jen proto, že vzdělávání bylo v té době záležitostí bohatších vrstev, u těch chudých se s ním nepočítalo, neboť na edukaci v případě chudých se nahlíželo jako na

zbytečnou záležitost. Do toho neustávající hlad, který ještě zhoršoval životní situaci jeho cílové skupiny – chlapců.

Začal tím, že svou faru přetvořil na jakýsi bezplatný internát pro chudší studenty. Pokračoval dál, dával jim obživu a vzdělání – k nepochopení své rodiny, která chtěla, aby se sám nějak zajistil a zděděný majetek nepromrhal službou cizím.

Než P. Roland 27. dubna 1678 zemřel, stihl se ještě zúčastnit primice svého duchovního syna a po pár dnech ulehle silnými bolestmi hlavy. Sepsal závěť, v níž ustanovil za pokračovatele svého chvályhodného díla ve prospěch chudých dívek právě Jana Křtitele de la Salle. Avšak arcibiskup se proti této myšlence postavil – snad i pod vlivem Janových příbuzných ho chtěl ponechat ve výnosné farnosti a nechat ho žít.

Odvržený dědic započatého díla P. Nicolase Rolanda se nezpěchoval, nicméně již roku 1679 založil školu pro chudé chlapce a krátce nato i druhou. Věnoval pro tyto účely své příjmy z kanovníckého místa a část svého dědictví. Zásluhu na tom měla i jeho bohatá příbuzná z Rouenu paní Mailleferová, která se po období pohoršlivého života obrátila, podporovala činnost P. Rolanda a přála si založit i školy chlapecké. V Janu Křtiteli spatřovala toho, kdo by toto přání mohl uvést ve skutek. Pochopitelně nebyl na vše sám, z jeho nejbližších spolupracovníků zmiňme např. laického nadšence Adriana Nyela.

Začátky byly krušné. Už jen skutečnost, že úroveň dobrovolných učitelů nebyla nijak valná, Janovým snahám rozhodně nepřidala. Nejednou je musel sám dovzdělávat. Je přitom záhodno připomenout, že on sám měl díky svému původu vzdělání prvotřídní, znal jazyky, vyznal se v umění, hrál na hudební nástroje, bezpečně se pohyboval i v oblasti etikety. Postupnými krůčky nakonec dokázal nejen vydržet, ale i své dílo prosadit, přesně v intencích rady, kterou často udílel: „*Nemějte žádné obavy z budoucnosti. Vše svěřte do Božích rukou. On se o vás postará.*“

Svatý Jan Křtitel de la Salle

Kladl přitom důraz na to, že hoši nemají být pouze vzděláváni, ale i vychováni, k čemuž měla vydatně přispívat rovněž skutečnost, jaký život vedou vyučující. Učitelé zkrátka měli být svým žákům příkladem křesťanského života. „*Bůh od vás očekává, že se dotknete srdcí,*“ říkával. „*Mladí lidé potřebují světlo bdělých průvodců, kteří je povedou po cestě spásy.*“

Brzy vzbudil jeho počín zájem širokého okolí. Mnozí faráři, především ti z venkova, obesílali Jana prosbami, aby jim poslal „své“ učitele, kteří by byli ochotni zadarmo vyučovat děti. Jan založil kvůli tomu v Remeši roku 1685 učitelský ústav.

Ve svých školách zrušil tělesné tresty. „*Inspirujte a vedte druhé tím, že je povzbuzujete, nikdy s nikým nemluvte jinak než laskavě,*“ znělo jedno z jeho mott. Rozděлил své žáky do tříd, což byla svým způsobem revoluce, poněvadž upustil od až dosud praktikovaných individuálních lekcí. Klíčem rozdělení byl přitom nejen věk žáků, nýbrž i jejich schopnosti, intelekt a zájmy. Nejen v nižších, ale i ve vyšších třídách sázel na francouzštinu jako na vyučovací jazyk, což představovalo další naprosté novum, neboť všude jinde se učilo latinsky, nikoliv v rodném jazyce.

V roce 1683 se Jan Křtitel dobrovolně zřekl svého místa kanovníka při remešské katedrále. Nešlo o symbolické postavení, plynuly z něj nemalé příjmy. Později se vzdal i svého majetku, který všechn rozdal remešské chudině a na založení škol. Když ho od těchto kroků někteří přátelé odrazovali, nesouhlasil: „*Jak mohu doporučit žít v chudobě, jestliže v ní sám žít*

nebudu?“ K životu v chudobě vybízel po vzoru svého zesnulého duchovního rádce P. Rolanda, viděl v ní prostředek ke sjednocení se s Kristem Ježíšem, k jeho následování, prostředek k odpoutání se od pomíjivého světa.

Ve svém zápalu nebyl osamělý. Po svém boku měl několik souputníků. S nimi založil řeholní společnost Bratrů křesťanských škol (*Fratres Scholarum Christianarum* - FSC) se sídlem v Paříži, známých spíše jako školští bratři. Ti slibovali zdarma vyučovat a vychovávat chudé hochy.

Jan Křtitel de la Salle z pozice zakladatele navrhl, aby se členy napříště stávali výhradně laici, resp. laičtí bratři, kteří nebudou vázáni svými kněžskými povinnostmi a budou se moci plně věnovat dílu FSC. A jak mu velela jeho pokora, prohlásil, že on coby kněz složí z tohoto důvodu funkci představeného společnosti a stane se jejím řadovým členem. Až hořečnaté přemlouvání jeho druhů a vysoce postavených mužů církve ho přesvědčilo, aby tak nečinil. Nakonec byl sesazen, a to vinou komplotu nepřátel i společnosti.

Působení školských bratrů totiž bylo velice nepříjemným trnem v oku pařížskému učitelstvu, které v nich spatřovalo konkurenci beroucí mu výdělek. Prý deklarují bezplatné vyučování chudých chlapců, říkali, ale ani je nenapadne zjistit, nakolik jsou dotyční hoši opravdu z nemajetných rodin, a tudíž si skutečně nemůžou dovolit placení výuky. „Jeho“ učitelé pak prý nemají patřičné oprávnění vyučovat a bez tak berou nějaké peníze „bokem“. Podali u městských zastupitelů žalobu, které se dostalo pochopení, a školští bratři tak od té chvíle nesměli přijmout nikoho, kdo by neprokázal svou chudobu. Žalobci však nezůstali jen u toho, poštváli proti školským bratrům lůzu, která vyloupila jejich dům; navíc u samotného pařížského arcibiskupa zažalovali Jana Křtitele de la Salle z podpory špatných poměrů v FSC, načež arcibiskup, opatrný vůči všem novotám, uvěřiv pomluvám, zprostil ho úřadu. Jan Křtitel se sice tomuto rozhodnutí podvolil, jeho duchovní synové se však začali proti postihu bouřit a hrozil jim trest. Jan se vydal do arcibiskupského paláce za ně prosit, nicméně namísto příslibu milosti pro ně se mu dostalo pouze pokoření, které bez reptání přijal. „*Je-li náš ústav dílem lidským, nemůže nepadnout; ale je-li to Bo-*

ží dílo, veškeré snahy o jeho zničení přijdou vniveč,“ konejšil své zastánce.

Všechny tyto i další podobné okolnosti ho vedly k myšlence aspoň na přechodnou dobu opustit Paříž, a to následně učinil. Školští bratři se přemístili do Saint-Yon poblíž Rouenu. Po čase se do francouzské metropole vrátili a on mohl u Sv. Sulpicia založit dokonce učitelský ústav. Zakládal ovšem také školy, kromě těch chlapeckých i nedělní lidové školy pro mladé dělníky i zařízení pro opuštěnou mládež či mladé delikventy. Založil dokonce jako první v Evropě školy, jež lze považovat za předchůdkyně škol technického, obchodního a odborného zaměření. Žáci se v nich vzdělávali kupř. ve stavitelství, zeměměřičství či účetnictví.

Jan Křtitel de la Salle vedl přísný asketický život, ale z jeho tváře byste to nepoznali. Rádost v ní malovala obraz šťastného člověka všemi možnými tahy svého štětce. Jan Křtitel dělal vše ke slávě Boží, oddaný Bohu a Panně Marii, na nichž stavěl vše, co podnikal. „*Obdivujte Boží dobrotu, její schopnost uspokojit všechny potřeby jeho tvorů, obdivujte i prostředky, které používá, aby lidem zajistil poznání pravého dobra a toho, co se týká spásy jejich duší,*“ říkával. O žité víře svědčí i další jeho věta: „*Vnitřní pohled živé ctnosti víry přivádí mysl a srdce do stavu tiché lásky a úcty, vědomí vlastní nepatrnosti a touhy spojit se se*

Svatý Jan Křtitel de la Salle

srdcem Ježíše Krista a mít podíl na jeho duchu a milostech.“

Když viděl, že společnost zapustila kořeny, vzdal se svého místa a tentokrát bratři toto jeho rozhodnutí přijali. V roce 1717 vybrali za jeho nástupce bratra Františka Barthélemyho. On sám se usadil v Rouenu, kde samozřejmě nadále působil mezi chudými, více času se však modlil. „*Modlitby si velmi važte,*“ kladl na srdce svým duchovním synům. „*Je základem všech ctností a zdrojem všech milostí, které potřebujeme k posvěcení sebe sama a k plnění pracovních povinností. Čím více se budete věnovat modlitbě, tím více se vám bude dařit v práci.*“ Poslední modlitba vyšla z jeho úst na Velký pátek roku 1719. Připadl tehdy na 7. duben a Jan krátce předtím přijal svaté svátosti.

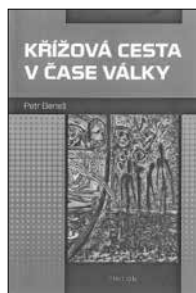
Když umíral, radoval se ze zdárného chodu dvaadvaceti domů s více než dvěma sty školskými bratry starajícími se o deset tisíc žáků. Dílo tohoto obdivuhodného muže se dále rozrůstalo, takže když byl 19. února 1888 beatifikován, radovalo se z tohoto rozhodnutí Lva XIII. mnohem více těch, kteří v díle svého otce zakladatele pokračovali. Ještě více jich pak bylo 24. května 1900, když ho týž papež kanonizoval.

Dnes působí školští bratři zhruba v osmdesáti zemích po celém světě, např. v Egyptě, Barmě, Indii, na Cejlonu či v Pákistánu. Jeho jméno nesou ulice ve Francii, ale i v Thajsku, vysoké školy v Peru (v Cuzcu a Arequipě), Maroku (v Casablanca), v Togu (v Lomé), ve Venezuele (v Meridě) či v Burkině Faso (v Ouagadougou), a také střední škola v americkém Minneapolisu.

Zednáři u moci ve Francii způsobili, že školští bratři museli zemi v roce 1904 opustit. Vzáli s sebou i relikvie sv. Jana Křtitele de la Salle, zneuctěné za Francouzské revoluce, a uložili je v novém ústředním domě Bratrů křesťanských škol v belgickém Lembecq-lez-Hal. Později (roku 1937) přenesli své hlavní sídlo do Říma a s ním i ostatky kněze, jenž „*šlechticem byl od narození, a ještě větším šlechticem byl svými ctnostmi*“. V roce 1950 - 15. května - jej Pius XII. prohlásil za patrona katolických učitelů a vychovatelů.

Obracejme se na tohoto světce! Jeho ujištění, kterým obdařoval trápící se jedince, nechť je i pro nás neustále živé: „*Boží soucit s vámi je větší než starosti, které máte.*“

KŘÍŽOVÉ CESTY

KŘÍŽOVÁ CESTA V ČASE VÁLKY
Petr Beneš

Po staletí křesťané rozjímají nad utrpením Spasitele. A v každé době se do jejich modliteb promítají aktuální události. Redemptorista P. Petr Beneš ve svých úvahách nad jednotlivými zastaveními křížové cesty propojuje poslední chvíle Ježíšova pozemského života s utrpením lidí zasažených válkou. Každého z nás konfrontuje s postoji, které druhým ubližují, zároveň však také ukazuje na způsoby, jimiž můžeme druhým jejich trápení ulehčit.

Stanislav Juhaňák - Triton
Brož., 110x165 mm, 48 stran, 99 Kč

KŘÍŽOVÁ CESTA
Petr Beneš

Tato publikace je plodem spolupráce, do které se během let postupně zapojilo více lidí. Na začátku byl v roce 2015 podnět k obnově křížové cesty v kostele Povýšení svatého Kříže v Praze-Kolodějích. To se povedlo s využitím moderní techniky: obrazy, přesněji tištěné litografie, byly profesionálně převedeny do digitální podoby.

Když propukla pandemie covid-19 a nebylo možné konat křížovou cestu v kostele, mohli věřící obrazy vidět alespoň na farním webu. K rozjímání jim už tehdy napomáhal text, kte-

rý sestavil Petr Beneš – vinohradský kaplan, redemptorista a vyhledávaný exercitátor. Publikace přináší možnost nejen zblízka obdivovat krásné rytiny, ale hlavně se křížovou cestu modlit.

Stanislav Juhaňák - Triton
Brož., 295x205 mm, 32 stran, 99 Kč

JEHO RÁNY NÁS UZDRAVILY
• KŘÍŽOVÁ CESTA

Vojtěch Kodet • Odpovědná redaktorka Ludmila Martinková

Meditace nad jednotlivými zastaveními křížové cesty.

Karmelitánské nakladatelství • Třetí vydání
Brož., 90x200 mm, 56 stran, 99 Kč

O KRISTOVĚ KŘÍŽI

KRISTŮV KŘÍŽ, POHORŠENÍ, NEBO PRAMEN NADĚJE?

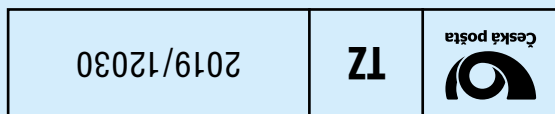
Veronika Katarína Barátová
Ze slovenštiny přeložila Františka Böhmová
Redakce Kateřina Lachmanová

Je Kristův kříž pohoršením, nebo zjevním hluboké Boží lásky a z ní tryskající naděje? Dá se vůbec věřit Bohu, který vydá vlastního Syna na smrt? A jak vlastně rozumět této „spasitelné smrti“? Mějme odvahu ponořit se do tajemství Kříže, přejít od pohoršení, jímž je Kristův kříž pro svět, k objevení bezedné hlubiny lásky a z ní tryskající naděje pro všechny lidi. Objevíme tak tajemství smrti a vzkříšení v našich vlastních životech...

Paulínky • Brož., 115x175 mm, 112 stran, 199 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

779 00 Olomouc
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.

SVĚTLO – týdeník Matice cyrilometodějské, spolku. Vydává Matice cyrilometodějská, společnost, Dolní nám. 24, Olomouc – IČO 00533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc. Redakce: Štefánková Mag. Daniel Dehner, redaktor Mag. Theol. Tomáš Kmrl. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č. j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravy. Neznámena to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@maticecm.cz; <http://svetlo.maticecm.cz>; objednavky@maticecm.cz). Týdeník: e-mail: periodika@maticecm.cz; tel.: 585 220 626; objednávky knih: e-mail: objednavky@maticecm.cz; tel.: 587 405 431, www.maticecm.cz; inzerce: redakce@maticecm.cz. Registrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@maticecm.cz; <http://svetlo.maticecm.cz>; objednavky@maticecm.cz). Adresní značka MK ČR E 7225. Administrace pro Slovenskou republiku: CD Photo s.r.o., Chrenovská 21/14, 949 01 Nitra, telefon 00421 903 263 525; podávání novinových zásilek povolené SP, s. p. ZSRP Bratislava, č. j. 3335-OPC zo dne 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medzgorjor aj.), se podřizujeme konečnému usudku církve. Nevyžádane nezveřejněné příspěvky nevracíme.